7/1368

T. C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
Koordinasyon ve Mevzuat Dairesi Başkanlığı

SAYI : B.18.0.APK.0.03-02/090.01-1208-4364 04/12/2003

KONU : Sn. Mehmet S. KESİMOĞLU'nun
Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlur ve Kararlar Dairesi Başkanlığına)

İLGİ : Başbakanlığın 05/11/2003 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-256-7/4982 Sayılı Yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan Kırklareli Milletvekili sayın Mehmet S. KESİMOĞLU'nun Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve Başbakanımız adına Çevre ve Orman Bakanının koordinatörlüğünde cevaplandırılması istenen "Ergene Nehrindeki kirliliğin ve çevre etkilerinin araştırılmasına İlişkin" 7/1368 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Osman PEPE
Bakan

EKLER
EK-1: Cevabi yazı (2 sayfa)
DAĞITIM:
Gereği:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Bşk.
(Kan. ve Kar. Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:
Başbakanlık

T. C. Çevre ve Orman Bakanlığı APK Kurulu Başkanlığı Atatürk Bulvarı No: 153 Bakanlıklar/ANKARA
Tel: 417 77 22 Fax: 417 91 60 e-mail: apkkb-idsb@cevreorman.gov.tr

7 1368

KIRKLARELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET S. KESİMOĞLU'NUN SAYIN BAŞBAKANIMIZA TEVCİH ETTİĞİ VE SAYIN BAKANIMIZIN KOORDİNATÖRLÜĞÜNDE CEVAPLANDIRILMASI İSTENEN "ERGENE NEHRİNDEKİ KİRLİLİĞİN VE ÇEVREYE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASINA İLİŞKİN" 7/1368 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞININ CEVABI

Sanayileşmenin ve kentleşmenin sağlıksız ve plansız gelişme eğilimleri göstermesi çevre sorunlarının artmasına, çevresel kalite değerlerinin bozulmasına, su, hava ve topraklarımızın kirlenmesine, verimli tarım arazilerinin yok olmasına ve bazı canlı türlerinin soylarının tehlike altına girmesine neden olmaktadır.

Ülkemizde çevre sorunlarının ileri boyutlarda görüldüğü yerlerden birisi de Ergene Havzası ve Tekirdağ İlimizdir. Ülkemizin en büyük sanayi merkezleri olan İstanbul ve Kocaeli İlerinde yer kalmaması sonucu Trakya yöresine yönelen sanayi kuruluşları; 1973 yılında Tekirdağ Çerkezköy ilçesinde, Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesinin kurulmasıyla birlikte Çorlu Deresi ve Ergene Nehri Havzası boyunca hızlı bir yayılma göstermiştir. Bölgenin diğer sanayi bölgelerine yakınlığı, ulaşım kolaylığı engebesiz araziye sahip oluşu ve hepsinden önemlisi yer altı su kaynaklarının zenginliği gibi özellikleri bölgeyi yer altı suyu tüketimine dayalı tekstil, deri, kağıt ve kimya sektörlerine ait sanayi tesisleri için cazibe merkezi haline getirmiştir. Belediyelerce altyapısız sanayi bölgesi oluşturulması da sanayi tesisi sayısının artışını körüklemiştir.

Diğer yandan, Ergene Nehri Havzası üzerindeki il ve ilçe belediyelerinin atıksu arıtma tesisleri bulunmaması sebebi ile evsel atıklar doğrudan Ergene Nehrine veya kollarına deşarj edilmektedir. Yine Trakya Bölgesindeki geniş tarım arazileri üzerindeki aşırı gübreleme ve zirai ilaçlama faaliyetleri de Ergene Nehrini kirletici unsurlardan birisidir.

Bölgedeki çevre sorunları öncelikli olarak ele alınmış ve çözüme yönelik çalışmalar devam etmektedir. Önemli çevre sorunları ve bunların giderilmesine yönelik yapılan ve devam eden çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

- 12.02.1999 tarihinde bölgedeki tüm kamu, özel sektör ve gönüllü kuruluş temsilcileri ile "Trakya Çevre Sorunları ve Çözümü" toplantısı gerçekleştirilmiş olup, bölgedeki sorunlar ortaya konularak çözümüne bölge halkının destek ve katılımı sağlanmış, bu çalışmaları izlemek ve denetlemek amacıyla bölgedeki valilikler ve gönüllü kuruluş temsilcilerinden oluşan ortak denetim ekipleri oluşturulmuştur. Bu sayede bölgedeki sanayi tesislerinin arıtma tesislerini kurmaları sağlanmıştır.

- Bölgedeki çevre sorunlarına yerel yönetimler ve valiliklerin ortak çalışmaları ile çözüm getirilmesi amacıyla "Trakya Çevre Sorunları Hizmet Birliği" kurulması çalışmaları başlatılarak, bu konuda tüzük taslağı hazırlanmış ve koordinasyon görevi verilen Tekirdağ Valiliği birlik kurulması ile ilgili çalışmalarını tamamlama aşamasına getirmiştir.

- Bölgedeki kirlenmenin 600'ün üzerindeki büyük sanayi kuruluşunun atıklarından kaynaklandığı dikkate alınarak denetimlere ağırlık verilmiştir. 1992 yılında Havzada sadece 10 adet arıtma tesisi bulunurken bugün sanayi kuruluşlarının tamamına yakını arıtma tesisini kurmuş bulunmaktadır.

7/1305

- Ergene Havzasındaki mevcut çok sayıda sanayi kuruluşunun tehlikeli atıkları da çevre ve halk sağlığı açısından büyük tehlike oluşturmaktadır. Bu soruna çözüm bulmak amacıyla; "Tehlikeli Atıkların Yönetimine İlişkin Fizibilite Projesi" 2000 yılında başlatılmış ve 2001 yılında sonuçlandırılmıştır. Proje ile bölgedeki sanayi atıklarının envanteri yapılmış, kurulması gereken tehlikeli atık bertaraf tesislerinin sayıları ve nitelikleri belirlenmiştir. Proje, 1 ara depolama ve 3 nihai bertaraf tesisinin fizibilite ve uygulama projelerinin hazırlanmasını içermektedir.

Ülkemizdeki çevre kirlenmelerinde sanayi tesislerinin yanında yerleşim merkezlerinden kaynaklanan sıvı ve katı atıklar da önemli bir yer tutmaktadır.

Havzadaki belediyelerin büyük çoğunluğunda kanalizasyon suları arıtılmadan derelere, göllere, denizlere verilmekte, çöpler düzensiz bir şekilde toplanmakta ve depolanmaktadır. Bu sorunlara çözüm getirmek amacıyla ülke genelinde öncelikli alanlar belirlenmiş atıksu ve katı atık yönetimine ilişkin havza boyutunda projeler hazırlanmıştır. Bunlardan birisi de "Ergene Havzası Atıksu Arıtımı ve Katı Atık Yönetimi Projesi" dir. Projenin toplam tahmini bedeli 260 milyon dolar civarındadır. Projenin finansmanı için iç kaynaklar yanında uluslararası finans kuruluşları nezdinde de girişimler sürdürülmektedir.

Proje ile, Ergene Havzasındaki yerleşim birimlerinden kaynaklanan katı atıkların geri kazanılması ve uygun olan yerlerde ortak kurulacak düzenli deponi alanlarında bertarafı amaçlanmaktadır. Ayrıca bölgedeki yerleşim alanlarından kaynaklanan atıksuların ortak veya ferdi kurulacak arıtma tesislerinde arıtılması öngörülmektedir.

Trakya Bölgesi de dahil olmak üzere Marmara Denizi çevre kirliliğinin önlenmesi yönünde de çalışmalar devam etmektedir. Bu çerçevede Marmara Denizine kıyısı olan valiler ve belediye başkanlarının katılımıyla bir dizi toplantılar yürütülmektedir. Bu toplantılarda "Marmara Denizi Çevre Sorunları Hizmet Birliği" kurulması kararlaştırılmış olup, kuruluş çalışmaları sonuç aşamasına getirilmiştir. Ayrıca, Çevre ve Orman Bakanlığınca bölge için "Marmara Bölgesi Çevre Durum Raporu" hazırlanmıştır.

Bölgede sürekli denetimler yapılmakta, fabrika atıksularından numuneler alınarak laboratuvarlarda analiz edilmekte ve kurallara uymayanlar hakkında cezai müeyyideler uygulanmaktadır. Öncelikle 116 adet sanayi kuruluşunun bulunduğu Çerkezköy OSB Merkezi Arıtma Tesisi 25.000 m³/gün kapasite ile tamamlattırılarak 1995 yılında devreye sokulmuştur. 120 sanayi kuruluşunun bulunduğu Çorlu Deri Sanayicilerine ait 2 adet toplu arıtma tesisi öncelikle tamamlattırılmış, arıtma tesislerinde görülen olumsuzlukların giderilmesi sağlanmıştır.1992 yılı sonunda 7 adet arıtma tesisi mevcut iken,1998 yılı sonuna kadar toplam 329 adet arıtma tesisinin devreye alınması sağlanmıştır. Ergene ve kollarına Çerkezköy OSB ve Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgelerinden yapılan 3 deşarjla birlikte 489 adet sanayi kuruluşunun münferit deşarjları mevcut olup, bunların 138 adedinin arıtma tesisleri tamamlanarak faaliyete geçirilmiştir. İlde faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarından 109 adedine İl Mahalli Çevre Kurulu Kararı ile deşarj izni belgeleri verilmiştir. Arıtma tesisi yaptırılan ve deşarj izni verilen sanayi kuruluşlarından il bünyesinde kurulan atıksu laboratuvarından alınan atık su numunelerinin analizleri yapılmaktadır. Arıtma tesisi olmayan ve zamanında devreye alınmayarak su kirliliğine sebebiyet veren toplam 46 adet sanayi kuruluşuna 2872 sayılı Çevre Kanununa göre idari para cezası uygulanmış olup, konu Bakanlığımızca titizlikte takip edilmektedir.